

REALIZACJA PAKIETU ONKOLOGICZNEGO W POLSCE A DZIAŁALNOŚĆ PUBLICZNYCH INSTYTUTÓW I CENTRÓW ONKOLOGII

REALIZATION OF A ONCOLOGY PACKAGE IN POLAND AND ACTIVITIES OF PUBLIC INSTITUTE AND CANCER CENTERS

Michał Chrobot^{1,2}, Bartosz Maleszczuk^{1,3}, Adam Maciejczyk^{1,3}, Stanisław Gózdź^{1,2}

¹Ogólnopolskie Zrzeszenie Publicznych Centrów i Instytutów Onkologii, Wrocław

²Świętokrzyskie Centrum Onkologii w Kielcach

³Dolnośląskie Centrum Onkologii we Wrocławiu

DOI: <https://doi.org/10.20883/ppnoz.2019.15>

STRESZCZENIE

Pakiet onkologiczny został wprowadzony w 2015 roku. W swoim założeniu miał poprawić dostępność do świadczeń diagnostyki i leczenia onkologicznego oraz jakość udzielanych świadczeń w całym kraju. Analizie poddano dane za okres 1.01.2015 – 30.04.2017, dotyczące świadczeń udzielonych w Polsce na rzecz pacjentów onkologicznych. Z przeprowadzonej analizy danych za okres 1.01.2015 – 30.04.2017 wynika, iż realizacja świadczeń z zakresu pakietu onkologicznego w Polsce opiera się na 19 placówkach, instytutach i publicznych centrach onkologii, skupionych wokół Ogólnopolskiego Zrzeszenia Publicznych Centrów i Instytutów Onkologii. Analizowane dane potwierdzają, że ponad 42% świadczeń ambulatoryjnych oraz ponad 52% świadczeń szpitalnych, jest udzielanych w placówkach zrzeszonych w stowarzyszeniu. Udział poszczególnych placówek w realizacji pakietu onkologicznego na terenie danego województwa waha się od 21% do 89% świadczeń udzielanych na rzecz pacjentów posiadających aktywną kartę diagnostyki i leczenia onkologicznego.

Słowa kluczowe: pakiet onkologiczny, szybkie leczenie onkologiczne, szybka diagnostyka onkologiczna, karta diagnostyki i leczenia onkologicznego, centrum onkologii.

ABSTRACT

The oncology package was introduced in 2015. In his assumption, he was to improve access to oncology diagnostics and treatment services as well as the quality of services provided throughout the country. Data for the period 01/01/2015 - 30/04/2017 regarding the services provided in Poland for oncological patients were given. The analysis of data for the period 01/01/2015 - 30/04/2017 shows that the implementation of services in the oncology package in Poland is based on 19 institutes and public centers of oncology, gathered around the National Association of Public Centers and Institutes of Oncology. The analyzed data confirms that over 42% of outpatient services and over 52% of hospital services are provided in associated institutions. The share of individual facilities in the implementation of the oncology package in a given province varies from 21% to 89% of the services provided to patients with an active diagnostic and oncological treatment card.

Keywords: oncological package, quick oncological treatment, quick oncological diagnostics, card of oncological diagnostics and treatment, cancer center.

Podstawowe założenia pakietu onkologicznego w Polsce

Pakiet onkologiczny to zbiór aktów prawnych, wprowadzających wytyczne dotyczące terminów, zakresu oraz sposobu wykonywania diagnostyki i leczenia onkologicznego w Polsce. Główną zmianą jest ustawa z dnia 22 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw [1, 2], która stanowiła podstawę do wydania przez Ministra Zdrowia (MZ) aktów w randze rozporządzeń [3–9], a przez Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ) – dokumentów w formie zarządzeń [10–16].

Pakiet onkologiczny miał skrócić czas prowadzenia diagnostyki i poprawić dostępność do leczenia onkologicznego

go dla pacjentów. Diagnostyka podejrzenia nowotworu w roku 2017 powinno trwać nie dłużej niż 7 tygodni (pierwotnie 9 tygodni w 2015 r. oraz 8 tygodni w 2016 r.), natomiast rozpoczęcie leczenia winno rozpocząć się w ciągu 14 dni od daty ustalenia planu leczenia [17].

Pacjent, u którego podejrzewany jest nowotwór złośliwy, powinien otrzymać kartę diagnostyki i leczenia onkologicznego (karta DiLO), która jest wydawana przez lekarza: oddziału szpitalnego, poradni specjalistycznej, a nawet lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) [17]. Do jej wydania i dalszej obsługi wykorzystywany jest portal udostępniony przez NFZ [18]. Zakres danych oraz format karty DiLO określa wzór wskazany w rozporządzeniu MZ [7–9].

W myśl zapisów zarządzenia Prezesa NFZ szybka diagnostyka onkologiczna jest podzielona na etap wstępny (mający na celu potwierdzenie lub wykluczenie nowotworu złośliwego) i pogłębiony (mający na celu zróżnicowanie typu histopatologicznego nowotworu oraz ocenę stopnia zaawansowania choroby) [10, 11].

Po zakończonej diagnostyce, która potwierdziła nowotwór złośliwy, pacjent jest kierowany do etapu leczenia. Rozpoczyna się on od spotkania wielodyscyplinarnego zespołu terapeutycznego, który ustala indywidualny plan leczenia danego pacjenta. W konsylium (w zależności od lokalizacji i typu nowotworu) uczestniczą lekarze specjaliści:

- specjalności zabiegowej,
- onkologii klinicznej lub hematologii,
- radioterapii onkologicznej lub terapii izotopowej,
- oraz koordynator [2, 5, 17].

Wykonanie świadczeń z zakresu diagnostyki i leczenia onkologicznego w terminach ustawowych powoduje, iż płatnik publiczny finansuje wszystkie świadczenia bezlimitowo [17, 19].

Realizacja pakietu onkologicznego w Polsce w okresie 1.01.2015 – 30.04.2017 a działalność placówek z Ogólnopolskiego Zrzeszenia Publicznych Centrów i Instytutów Onkologii

W okresie od 1 stycznia 2015 r. do 30 kwietnia 2017 r. na terenie całego kraju wykonano świadczenia na rzecz 622227 pacjentów, na łączną wartość 3457010745,72 zł. Obie wartości rosną w trendzie czasu (liczba pacjentów o 25%, a wartość świadczeń o 18%). Więcej danych w tabelach 1 i 2.

Tabela 1. Liczba pacjentów, na rzecz których zrealizowano pakiet w okresie 1.01.2015 – 30.04.2017

Rodzaj/ rok	2015	2016	2017
Ambulatoryjne świadczenia specjalistyczne	75 063	85 557	33 914
Leczenie szpitalne	169 151	190 778	67 764
Suma	244 214	276 335	101 678

Źródło: Dane otrzymane z Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia.

Tabela 2. Wartość zrealizowanych świadczeń w ramach pakietu w okresie 01.01.2015 – 30.04.2017 (podano w zł)

Rodzaj/ rok	2015	2016	2017
Ambulatoryjne świadczenia specjalistyczne	44 996 764,81	58 971 602,64	18 919 314,54
Leczenie szpitalne	1322 667 947,42	1 491 045 817,86	520 409 298,46
Suma	1 367 664 712,23	1 550 017 420,50	539 328 613,00

Źródło: Dane otrzymane z Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia.

Świadczenia zostały zrealizowane w wielu zakresach, których liczba zmalała w ciągu analizowanego okresu o 927 podmiotów (o 30%), szczególnie w rodzaju ambulatoryjna opieka specjalistyczna (spadek o 41%). Szczegółowe dane w tabeli 3.

Tabela 3. Liczba zakresów, w których zrealizowano pakiet onkologiczny w okresie 1.01.2015 – 30.04.2017

Rodzaj/ rok	2015	2016	2017
Ambulatoryjne świadczenia specjalistyczne	1 866	1 411	1 103
Leczenie szpitalne	1 191	1 121	1 027
Suma	3 057	2 532	2 130

Źródło: Dane otrzymane z Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia.

Świadczenia w poszczególnych latach zostały zrealizowane w 848 placówkach w 2015 r., w 635 placówkach w 2016 r. oraz w 544 placówkach w 2017 r. Powyższe liczby uwzględniają także 19 podmiotów wchodzących w skład Ogólnopolskiego Zrzeszenia Publicznych Centrów i Instytutów Onkologii (OZPCiO) z terenu całego kraju (minimum 1 podmiot z terenu każdego województwa). Placówki te realizują świadczenia związane z pakietem onkologicznym w poszczególnych regionach. Szczegółowe dane w tabeli 4 i na rycinie 1.

Tabela 4. Udział świadczeń szpitalnych związanych z realizacją pakietu onkologicznego wykonanych przez placówki Ogólnopolskiego Zrzeszenia Publicznych Centrów i Instytutów Onkologii w ogólnej wartości świadczeń w okresie 1.01.2015 – 30.04.2017

	2015	2016	Symulacja 2017
Wszystkie szpitale	1 322 667 947,42 zł	1 491 045 817,86 zł	1 561 227 895,38 zł
OZPCiO	781 816 223,56 zł	828 706 767,56 zł	824 572 041,55 zł
Udział w %	59,1%	55,6%	52,8%

Źródło: Dane otrzymane z Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia.

Analizując dane dotyczące realizacji świadczeń w oddziałach szpitalnych przez placówki zrzeszone w OZPCiO, należy stwierdzić, iż niecały 1% placówek realizuje ponad połowę świadczeń związanych z diagnostyką i leczeniem onkologicznym na terenie kraju.

Analogiczny udział OZPCiO występuje w liczbie leczonych pacjentów w analizowanym okresie. Dane przedstawiono w tabeli 5 i na rycinie 2.

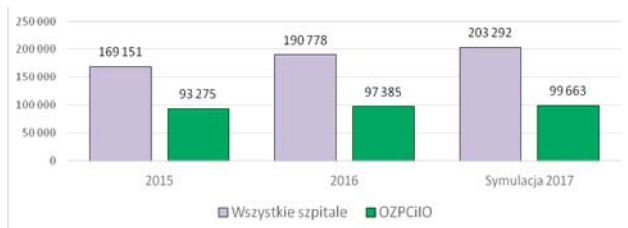
Rycina 1. Wartość wykonania pakietu onkologicznego w oddziałach szpitalnych placówek Ogólnopolskiego Zrzeszenia Publicznych Centrów i Instytutów Onkologii w ogólnej wartości świadczeń w okresie 1.01.2015 – 30.04.2017

Źródło: Dane otrzymane z Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia.

Tabela 5. Udział liczby leczonych w oddziałach szpitalnych placówek Ogólnopolskiego Zrzeszenia Publicznych Centrów i Instytutów Onkologii w ogólnej liczbie pacjentów w pakiecie onkologicznym, w okresie 1.01.2015 – 30.04.2017

	2015	2016	Symulacja 2017
Wszystkie szpitale	169 151	190 778	203 292
OZPCiO	93 275	97 385	99 663
Udział w %	55,1%	51,0%	49,0%

Źródło: Dane otrzymane z Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia.

Rycina 2. Liczba pacjentów leczonych w oddziałach szpitalnych placówek Ogólnopolskiego Zrzeszenia Publicznych Centrów i Instytutów Onkologii w ogólnej liczbie chorych, w okresie 1.01.2015 – 30.04.2017

Źródło: Dane otrzymane z Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia.

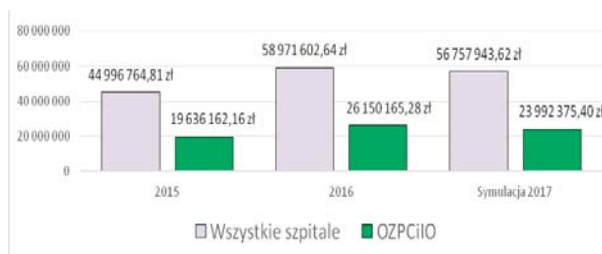
Analogicznie zestawiono dane dotyczące diagnostyki onkologicznej wykonywanej w poradniach specjalistycznych. Poziom udziału OZPCiO w realizacji świadczeń w poszczególnych latach minimalnie maleje. Jednakże zarówno w zakresie wartości wykonywanych świadczeń, jak i liczby leczonych pacjentów przekracza ona 42% wszystkich pacjentów. Szczegółowe dane wskazano w tabelach 6 i 7 oraz na rycinach 3 i 4.

Tabela 6. Udział świadczeń ambulatoryjnych związanych z realizacją pakietu onkologicznego wykonanych przez placówki Ogólnopolskiego Zrzeszenia Publicznych Centrów i Instytutów Onkologii w ogólnej wartości świadczeń w okresie 1.01.2015 – 30.04.2017

	2015	2016	Symulacja 2017
Wszystkie szpitale	44 996 764,81 zł	58 971 602,64 zł	56 757 943,62 zł
OZPCiO	19 636 162,16 zł	26 150 165,28 zł	23 992 375,40 zł
Udział w %	43,6%	44,3%	42,3%

Źródło: Dane otrzymane z Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia.

Analizując dane dotyczące realizacji świadczeń w oddziałach szpitalnych przez placówki zrzeszone w OZPCiO, należy stwierdzić, iż realizują one ponad połowę świadczeń związanych z diagnostyką i leczeniem onkologicznym na terenie kraju.

Rycina 3. Wartość wykonania pakietu onkologicznego w poradniach specjalistycznych placówek Ogólnopolskiego Zrzeszenia Publicznych Centrów i Instytutów Onkologii w ogólnej wartości świadczeń w okresie 1.01.2015 – 30.04.2017

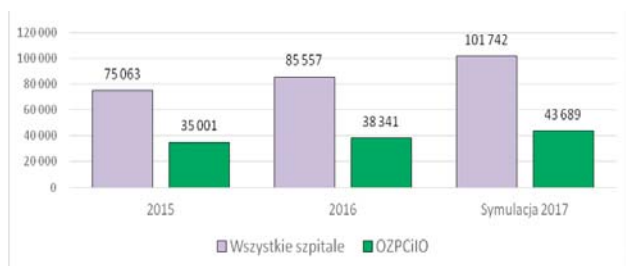
Źródło: Dane otrzymane z Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia.

Analogiczny udział OZPCiO występuje w liczbie leczonych pacjentów w analizowanym okresie. Dane w tabeli 5 i na rycinie 2.

Tabela 7. Udział liczby leczonych w poradniach specjalistycznych placówek Ogólnopolskiego Zrzeszenia Publicznych Centrów i Instytutów Onkologii w ogólnej liczbie pacjentów w pakiecie onkologicznym, w okresie 1.01.2015 – 30.04.2017

	2015	2016	Symulacja 2017
Wszystkie szpitale	75 063	85 557	101 742
OZPCiO	35 001	38 341	43 689
Udział w %	46,6%	44,8%	42,9%

Źródło: Dane otrzymane z Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia.

Rycina 4. Liczba pacjentów leczonych w poradniach specjalistycznych placówek Ogólnopolskiego Zrzeszenia Publicznych Centrów i Instytutów Onkologii w ogólnej liczby chorych, w okresie 1.01.2015 – 30.04.2017

Źródło: Dane otrzymane z Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia.

Szczegółowe dane dotyczące realizacji pakietu onkologicznego przez członków OZPCiO w poszczególnych województwach w 2017 roku, w poszczególnych rodzajach świadczeń zawierają **tabele 8 i 9**.

Tabela 8. Wartość świadczeń i liczba leczonych w oddziałach szpitalnych placówek Ogólnopolskiego Zrzeszenia Publicznych Centrów i Instytutów Onkologii w poszczególnych województwach, w okresie 1.01.2017 – 30.04.2017

Ośrodek OZPCiO	Wartość pakietu	Liczba pacjentów	% wartości w województwie	% liczby pacjentów w województwie
Wrocław	23 425 211,68	2 634	63,3	56,2
Bydgoszcz	30 785 281,80	3 680	75,5	68,3
Lublin	17 618 286,40	2 219	68,0	61,7
Zielona Góra	2 774 431,00	434	53,8	47,9
Łódź	15 778 177,62	2 110	46,7	47,7
Kraków	9 305 556,00	1 231	19,1	21,0
COI Warszawa	39 099 480,16	4 787	44,7	43,8
IGiChP W-wa	2 953 028,00	157	3,4	1,4
Opole	6 697 938,40	612	89,0	88,6
Brzozów	5 421 460,21	738	35,7	31,6
Rzeszów	6 470 038,64	1 003	42,6	43,0
Białystok	5 606 900,00	767	69,8	73,5
Gdańsk	11 652 049,60	1 208	43,8	35,8
Gdynia	5 633 247,36	738	21,2	21,8
Gliwice	34 344 754,08	4 127	45,1	41,7
Kielce	16 894 647,00	1 944	90,1	82,9
Olsztyn	8 555 680,64	1 017	52,4	55,0
Poznań	24 146 443,24	3 044	50,2	44,2
Szczecin	11 066 533,92	1 271	44,7	35,6
RAZEM	278 229 145,74	33 721		

Źródło: Dane otrzymane z Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia.

Udział poszczególnych placówek w realizacji w szpitalu pakietu onkologicznego w województwach jest różny, od 17,3% w przypadku Centrum Onkologii w Krakowie do 90,4% w przypadku Centrum Onkologii w Opolu (mediana dla wszystkich placówek w 2017 r. wynosi 46,7%).

Tabela 9. Wartość świadczeń i liczba leczonych w poradniach specjalistycznych placówek Ogólnopolskiego Zrzeszenia Publicznych Centrów i Instytutów Onkologii w poszczególnych województwach, w okresie 1.01.2017 – 30.04.2017

Ośrodek OZPCiO	Wartość pakietu (zł)	Liczba pacjentów	% wartości w województwie	% liczby pacjentów w województwie
Wrocław	556 860,36	852	36,5	28,5
Bydgoszcz	1 223 405,88	2 629	70,1	71,2
Lublin	313 320,31	503	46,4	46,5
Zielona Góra	61 469,65	86	33,5	31,3
Łódź	299 256,54	605	36,6	40,3
Kraków	198 267,42	350	14,5	12,5
COI Warszawa	1 585 613,55	2 390	48,9	44,5
IGiChP W-wa	56 113,70	133	1,7	2,5
Opole	439 264,00	575	85,5	74,6
Brzozów	185 061,34	319	51,5	55,4
Rzeszów	54 212,06	85	15,1	14,8
Białystok	182 637,40	241	49,2	49,5
Gdańsk	243 513,91	552	14,4	16,7
Gdynia	234 284,58	485	13,9	14,7
Gliwice	602 706,40	1 027	23,0	24,0
Kielce	427 854,70	1 191	86,5	88,7
Olsztyn	308 721,30	525	41,0	42,9
Poznań	621 465,52	1 417	37,8	51,7
Szczecin	403 429,84	598	43,9	40,5
RAZEM	7 997 458,47	14 563		

Źródło: Dane otrzymane z Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia.

Poziom realizacji pakietu onkologicznego przez placówki OZPCiO w poradniach specjalistycznych w poszczególnych województwach waha się między 14,4% w przypadku Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego w Gdańsku a 86,5% w przypadku Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach (mediana dla wszystkich placówek w 2017 r. wynosi 37,8%).

Wnioski

Z przeprowadzonej analizy danych za okres 1.01.2015 – 30.04.2017 wynika, iż realizacja świadczeń z zakresu pakietu onkologicznego w Polsce opiera się głównie na 19 placówkach wchodzących w skład OZPCiO. Powyższe wynika z faktu, iż tak niewielka liczba świadczeniodawców (3,5% wszystkich placówek realizujących pakiet

onkologiczny w 2017 r.) wykonuje ponad 40% szybkiej diagnostyki onkologicznej oraz około połowę świadczeń szpitalnych na rzecz pacjentów z kartą DiLO wykonywanych na terenie całego kraju. Biorąc pod uwagę znaczące obciążenie pracą administracyjno-techniczną personelu medycznego oraz konieczność zapewnienia krótkich terminów na diagnostykę i terapię nowotworów, należy stwierdzić, iż członkowie zrzeczeni w OZPiCO wzięli na siebie ciężar faktycznej implementacji oraz utrzymania właściwej dostępności do świadczeń onkologicznych dla pacjentów posiadających kartę DiLO.

Oświadczenia

Oświadczenie dotyczące konfliktu interesów

Autorzy deklarują brak konfliktu interesów.

Źródła finansowania

Autorzy deklarują brak źródeł finansowania.

Piśmiennictwo

1. Ustawa z dnia 22 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. 2014, poz. 1138.
2. Ustawa z dnia 9 marca 2017 r. o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, Dz. U. 2017 poz. 759.
3. Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, Dz. U. 2016 poz. 86.
4. Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 25 stycznia 2016 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, Dz. U. z 2016 r. poz. 357.
5. Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 14 kwietnia 2016 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego, Dz. U. z 2016 r. poz. 694.
6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 11 grudnia 2014 r. w sprawie wskaźników rozpoznawania nowotworów, Dz. U. 2014, poz. 1810.
7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 5 grudnia 2014 r. w sprawie wzoru karty diagnostyki i leczenia onkologicznego, Dz. U. 2014, poz. 1751.
8. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 października 2015 r. w sprawie wzoru karty diagnostyki i leczenia onkologicznego. Dz. U. 2015 poz. 1627.
9. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 czerwca 2017 r. w sprawie wzoru karty diagnostyki i leczenia onkologicznego, Dz. U. 2017 poz. 1250.
10. Zarządzenie Nr 79/2014/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 5 grudnia 2014 r. w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów w rodzaju ambulatoryjna opieka specjalistyczna z późn. zm., dostępne na www.nfz.gov.pl
11. Zarządzenie Nr 62/2016/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 29 czerwca 2016 r. w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów w rodzaju: ambulatoryjna opieka specjalistyczna z późn. zm., dostępne na www.nfz.gov.pl
12. Zarządzenie Nr 80/2014/DGL Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 5 grudnia 2014 r. w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów w rodzaju: leczenie szpitalne w zakresie chemioterapii z późn. zm., dostępne na www.nfz.gov.pl
13. Zarządzenie Nr 68/2016/DGL Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 30 czerwca 2016 r. w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów w rodzaju: leczenie szpitalne w zakresie chemioterapii z późn. zm., dostępne na www.nfz.gov.pl
14. Zarządzenie Nr 81/2014/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 5 grudnia 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów w rodzaju: leczenie szpitalne z późn. zm., dostępne na www.nfz.gov.pl
15. Zarządzenie Nr 89/2013/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 19 grudnia 2013 r. w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów w rodzaju: leczenie szpitalne z późn. zm., dostępne na www.nfz.gov.pl
16. Zarządzenie Nr 71/2016/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 30 czerwca 2016 r. w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów w rodzaju: leczenie szpitalne z późn. zm., dostępne na www.nfz.gov.pl
17. <http://pakietonkologiczny.gov.pl/>
18. <https://dilo.nfz.gov.pl/ap-dilo/>
19. Chrobot M, Góźdz S, Macek P. Ocena realizacji i wdrażania pakietu onkologicznego w pierwszym półroczu 2015 roku w województwie świętokrzyskim na tle Polski. *Polski Przegląd Nauk o Zdrowiu*. 2015; 3 (44): 301–306.

Zaakceptowano do edycji: 20.08.19
Zaakceptowano do publikacji: 26.09.19

Adres do korespondencji:

Michał Chrobot
Świętokrzyskie Centrum Onkologii
ul. Artwińskiego 3
25-734 Kielce
tel. +48 533-847-641
faks: 41 / 36-74-705
e-mail: michal.chrobot@onkol.kielce.pl